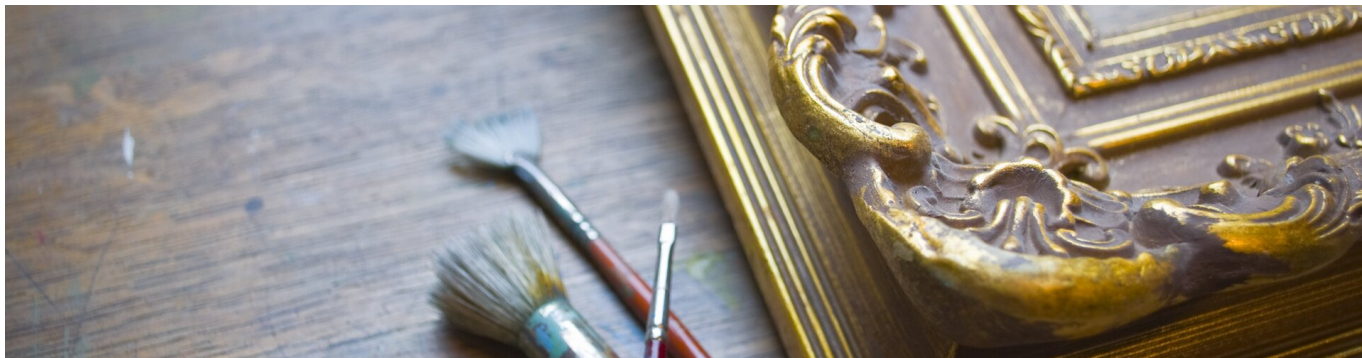

Barokowy klasycyzm w malarstwie Nicolasa Poussina

- [Barokowy klasycyzm w malarstwie Nicolasa Poussina](#)

Barokowy klasycyzm w malarstwie Nicolasa Poussina

Ważne daty

1594-1665 – lata życia Nicolasa Poussina

1612 – przybycie do Paryża

1624 – zamieszkanie w Rzymie

od 1632 – członek Akademii św. Łukasza w Rzymie

1640-42 – pobyt w Paryżu na zaproszenie Ludwika XIII

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autora:	Wiesława Markowska
Przedmiot:	Historia sztuki
Temat zajęć:	<i>Barokowy klasycyzm w malarstwie Nicolasa Poussina</i>
Grupa docelowa:	III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony
Ogólny cel kształcenia:	Wskazanie cech barokowego klasycyzmu jako dziedzictwa poprzednich epok na podstawie wybranych dzieł Nicolasa Poussina.

Plik o rozmiarze 186.20 KB w języku polskim

II. Zapoznavanie z najwybitniejszymi dziełami w zakresie architektury i sztuk plastycznych. Uczeń:

12. wskazuje w dziele sztuki symbol i alegorię, potrafi wytłumaczyć ich znaczenie;
13. dokonuje opisu i analizy, w tym porównawczej, dzieł z uwzględnieniem ich cech formalnych:
 - c) w malarstwie i grafice: kompozycji, koloru, sposobów ukazania iluzji przestrzeni, kształtowania formy przez światło, w dziełach figuratywnych stopnia oddania rzeczywistości lub jej deformacji;
14. wskazuje środki stylistyczne i środki ekspresji, które identyfikują analizowane dzieło z odpowiednim stylem, środowiskiem artystycznym lub autorem;
15. rozpoznaje w dziele sztuki temat i wskazuje jego źródło ikonograficzne;
16. rozpoznaje podstawowe motywy ikonograficzne, świętych chrześcijańskich, bogów greckich i alegorie wybranych pojęć na podstawie atrybutów;
17. analizuje dzieła pod względem ikonograficznym, z wykorzystaniem słowników symboli;
2. wskazuje twórców najbardziej reprezentatywnych dzieł;
5. wymienia podstawowe gatunki w dziełach sztuk plastycznych, m.in. portret (w tym autoportret, portret psychologiczny i oficjalny), pejzaż (w tym: weduta, marina, pejzaż ze sztafążem), sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna (w tym batalistyczna), martwa natura, akt;

III. Zapoznavanie z dorobkiem najwybitniejszych twórców dzieł architektury i sztuk plastycznych. Uczeń:

4. łączy wybrane dzieła z ich autorami na podstawie charakterystycznych środków formalnych;

5. na podstawie przedłożonych do analizy przykładów dzieł formułuje ogólne cechy twórczości następujących twórców: Fidiasz, Poliklet, Praksyteles, Giotto, Jan van Eyck, Hieronim Bosch, Masaccio, Sandro Botticelli, Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Andrea Mantegna, Piero della Francesca, Rafael Santi, Giorgione, Tycjan, Jacopo Tintoretto, Pieter Bruegel Starszy, Albrecht Dürer, Hans Holbein Młodszy, Donatello, Filippo Brunelleschi, Andrea Palladio, El Greco, Caravaggio, Gianlorenzo Bernini, Francesco Borromini, Diego Velázquez, Bartolomé Esteban Murillo, Georges de la Tour, Nicolas Poussin, Claude Lorrain, Peter Rubens, Anton van Dyck, Frans Hals, Rembrandt van Rijn, Jan Vermeer van Delft, Antoine Watteau, Jacques Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres, Antonio Canova, Berthel Thorvaldsen, Francisco Goya, Eugène Delacroix, Caspar David Friedrich, William Turner, John Constable, Gustave Courbet, Jean François Millet, Eduard Manet, Claude Monet, Edgar Degas, August Renoir, Georges Seurat, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Paul Cézanne, Henri de Toulouse-Lautrec, August Rodin, Gustaw Klimt, Alfons Mucha, Antonio Gaudí, Edward Munch, Henri Matisse, Pablo Picasso, Umberto Boccioni, Wasyl Kandinsky, Piet Mondrian, Kazimierz Malewicz, Marcel Duchamp, Giorgio de Chirico, Salvador Dalí, René Magritte, Marc Chagall, Amadeo Modigliani, Jackson Pollock, Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Francis Bacon, Yves Klein, Niki de Saint Phalle, Christo, Duane Hanson, Victor Vasarely, Alberto Giacometti, Constantin Brancusi, Henry Moore, Le Corbusier, Frank Lloyd Wright, oraz artystów polskich i działających w Polsce (m.in. takich jak: Wit Stwosz, Bartłomiej Berrecci, Tylman z Gamenen, Dominik Merlini, Bernardo Belotto, Marcelli Bacciarelli, Piotr Aigner, Piotr Michałowski, Artur Grottger, Henryk Rodakowski, Jan Matejko, Józef Chełmoński, Maksymilian i Aleksander Gierymscy, Józef Brandt, Olga Boznańska, Józef Pankiewicz, Władysław Podkowiński, Jan Stanisławski, Leon Wyczółkowski, Henryk Siemiradzki, Xawery Dunikowski, Stanisław Wyspiański, Józef Mehoffer, Jacek Malczewski, Witold Wojtkiewicz, Witkacy, Leon Chwistek i inni przedstawiciele grupy formistów, przedstawiciele grupy Rytm, kapistów i grupy „a.r.”, Tadeusz Makowski, Andrzej Wróblewski, Tadeusz Kantor, Jerzy Nowosielski, Alina Szapocznikow, Władysław Hasior, Roman Opałka, Magdalena Abakanowicz);

6. porównuje dzieła różnych artystów tworzących w podobnym czasie;

IV. Kształcenie w zakresie rozumienia i stosowania terminów i pojęć związanych z dziełami sztuki, ich strukturą i formą, tematyką oraz techniką wykonania. Uczeń:

2. zna terminologię związaną z opisem formy i treści dzieła malarskiego, rzeźbiarskiego i graficznego, w tym m.in. nazwy formuł ikonograficznych, słownictwo niezbędne do opisu kompozycji, kolorystyki, relacji przestrzennych i faktury dzieła;

6. właściwie stosuje terminy dotyczące opisu treści i formy dzieł sztuk plastycznych;

V. Zapoznanie ze zbiorami najważniejszych muzeów i kolekcji dzieł sztuki na świecie i w Polsce, a także z funkcją mecenatu artystycznego oraz jego wpływem na kształt dzieła sztuki. Uczeń:

3. łączy dzieło z muzeum lub miejscem (kościół, pałac, galerie), w którym się ono znajduje;
4. łączy dzieło z fundatorem, mecenasem lub marszandem, dla którego powstało.

Nauczysz się

wyjaśniać, czym jest barok klasycyzujący;

omawiać dzieła Poussina;

wskazywać inspiracje w twórczości artysty;

odczytywać temat w dziele i sposób jego realizacji;

wskazywać miejsca, w których znajdują się dzieła malarza;

rozpoznawać wskazane na obrazach postacie;

porównywać dzieła pochodzące z tej samej lub innej epoki i środowiska.

Nurt klasycyzujący w malarstwie

Słowo „**klasyczny**” w epoce renesansu odnosiło się do doskonałości formy opartej na grecko-rzymskim kanonie piękna. W malarstwie opartym na klasycznych wzorach pojawiły się nawiązania do dawnych mistrzów, mitologii, harmonii, wzniosłych idei, podejmowanych przez Rafaela Santi. Pod koniec XVI wieku Annibale Carracci, malarz związany z **akademią**, przeciwstawił się manierystycznej komplikacji form, wydłużeniu figur i deformacji, propagując sztukę polegającą na studiowaniu wielkich mistrzów, malarstwie opartym na rysunku z natury, poznawaniu tajników perspektywy, uchwyceniu proporcji, modelunku. Nurt ten, dominujący od 1630 roku we Włoszech, wywarł wpływ na malarstwo francuskie. Twórczość artystów z nim związanych była przejrzysta i surowa, artyści często sięgali po motywy starożytne zaczerpnięte z mitologii, antycznej filozofii, rzymskiej literatury – *Metamorfóz* Owidiusza, *Eneidy* Wergiliusza, ale także częstym tematem stały się motywy biblijne oraz literatura współczesna bądź wzbogacony o budowę antyczne pejzaż o charakterze sielankowym lub dekoracyjnym, będący tłem wydarzeń historycznych. Zazwyczaj statycznie skomponowane sceny przybierały formę teatralną, z wyeksponowaną rolą rysunku, czystością kompozycji o wyrazistej kolorystyce.

Rafael Santi, „Szkoła Ateńska”, 1509-1511, Stanze Watykańskie, Watykan, Włochy, wikimedia.org, domena publiczna

Polecenie 1

Na podstawie powyższego dzieła określ, jaki był stosunek renesansowego artysty do tradycji antycznej. Zwróć uwagę na tematykę fresku oraz zabiegi formalne zastosowane przez malarza.

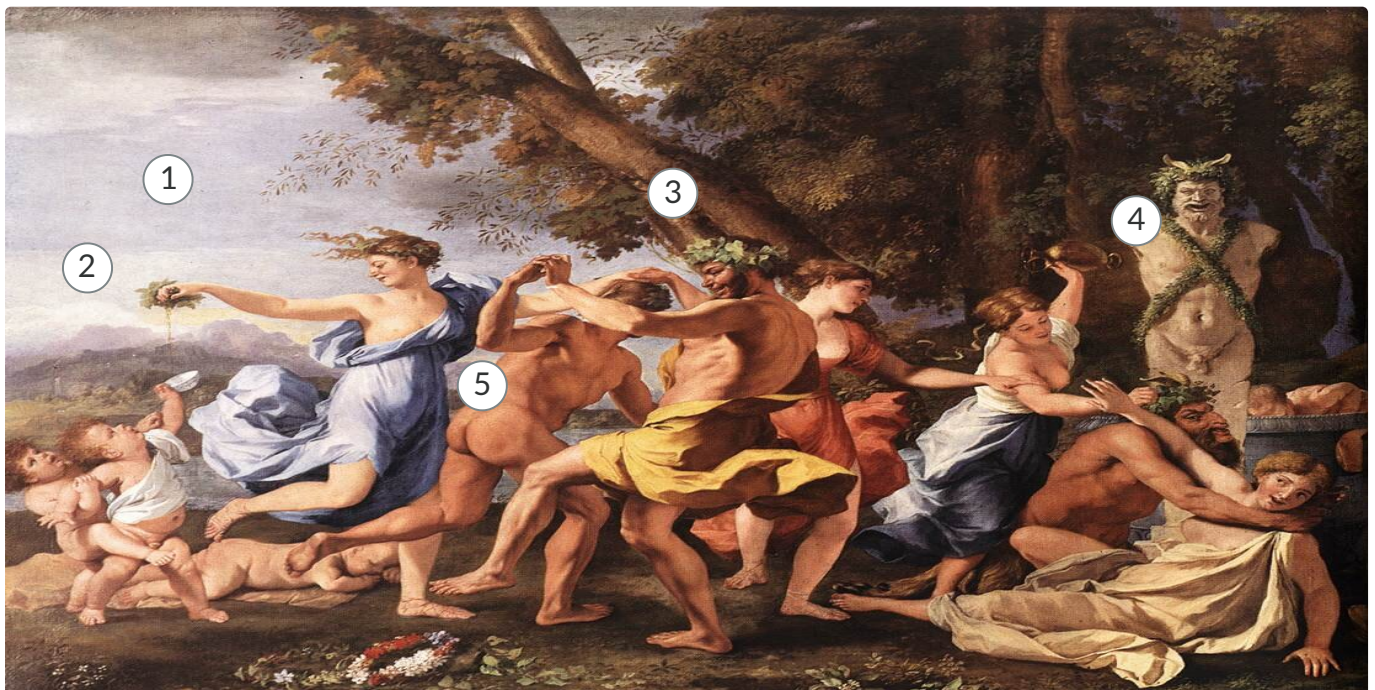
Francuski malarz nurtu klasycznego w baroku

Nicolas Poussin (1594-1665), choć większość życia spędził w Rzymie, uznawany jest za czołowego malarza francuskiego nurtu klasycznego w baroku. Urodzony w Villers koło Les Andelys w 1612 roku przyjechał do Paryża, jednak jego entuzjazm dla włoskich dzieł, które zobaczył w królewskich kolekcjach stolicy Francji zmotywował go do podróży do Rzymu w 1624 roku. W chwili przybycia do Wiecznego Miasta szkoła malarska została podzielona na dwa nurty: zwolenników manierystów, podążających za Guido Renim i naśladowców Caravaggia, którzy akcentowali codzienność. Poussin nie znosił ani sentymentalizmu i ekstazy pierwszych, ani naturalizmu drugich, którym według niego brakowało dyscypliny. W Wiecznym Mieście studiował natomiast dzieła renesansowych mistrzów, zwłaszcza Rafaela, który wywarł ogromny wpływ na jego styl. W 1640 roku wrócił do Paryża, aby służyć u boku Ludwika XIII, który mianował go pierwszym malarzem królewskim, a kardynał Richelieu zlecił mu namalowanie trzech obrazów: *Triumfu Pana*, *Triumfu Bachusa* i *Triumfu Sylena*. Jednak natłok pracy i niezadowolenie z dworskich intryg przyczyniły się do podjęcia decyzji o opuszczeniu Francji i powrocie na stałe do Rzymu.

“ *Natura moja każe mi szukać i kochać rzeczy uporządkowane i unikać niejasności, która jest mi tak obca i wroga, jak światło przeciwne jest mrocznej ciemności.* (N. Poussin)

Źródło: J. Białostocki, *Sztuka cenniejsza niż złoto*, Warszawa 2004, s. 539

Tematami jego obrazów były epizody ze Starego i Nowego Testamentu, rzadziej z życia świętych, ale najczęściej miejsca w jego twórczości zajmuje mitologia – bogowie, alegorie, nawiązania do literatury klasycznej oraz sceny alegoryczne. Prawie wszystkie zamieszczał na tle natury lub pejzażu architektonicznego. Dzieła Poussina są wyrazem zamiłowania antyku, charakteryzują się klarownością, logiką i porządkiem, rygiem kompozycji oraz dominacją linii nad kolorem.

1

Obraz Poussina nawiązuje do Bachanalii Tycjana – podobna kolorystyka, skomplikowane układy ciał, atmosfera towarzysząca zabawie wskazują na fascynację młodego artysty.

Tycjan, *Bachanalie* 1523-1526, Prado, Madryt, Hiszpania, wikimedia.org, domena publiczna

2

Zaskakującą nowością dla widzów było ukazanie postaci wziętej prosto z życia, pozbawionej klasycznej stylizacji, uwolnionej od wymogu przedstawiania prawd ponadczasowych.

3

Ukośna linia przebiega od pochylonego pnia drzewa do nimfy w prawym dolnym rogu.

4

Pion wyznacza posąg Pana i drzewa za nim.

5

Poziomą linie wyznaczają ręce tańczących i krajobraz w tle.

Nicolas Poussin, „Triumf Pana” („Orszak bachiczny przed hermą Pana”), 1633, Galeria Narodowa, Londyn, Anglia, wga.hu, CC BY 3.0

Polecenie 2

Na podstawie obrazów: *Bachanalie* Tycjana i *Triumf Pana* (Orszak bachiczny przed hermą Pana) Poussina wskaż różnice w sposobie przedstawienia tematu oraz zastosowanych środkach formalnych.

Tycjan, „Bachanalie” 1520-1523, Prado, Madryt, Hiszpania, wikimedia.org, domena publiczna

Nicolas Poussin, „Triumf Pana” („Orszak bachiczny przed hermą Pana”), 1633, Galeria Narodowa, Londyn, Anglia, wga.hu, CC BY 3.0

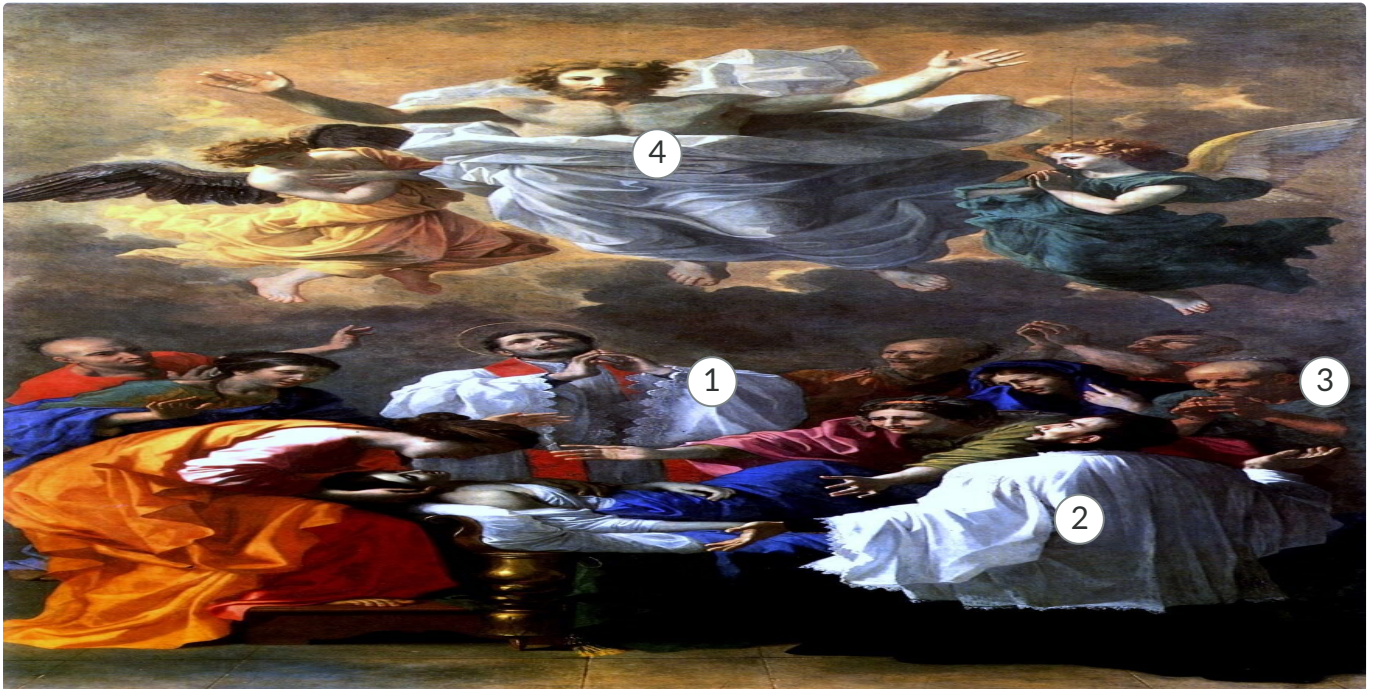
Łączenie tradycji pogańskiej z chrześcijańską

Wybierając Rzym jako miejsce pobytu, trudno nie podejmować tematyki religijnej, zwłaszcza że kościół jest ważnym patronem sztuki. Dlatego też Poussin, mimo że najbliższa jest mu antyczna mitologia, sięgnął po tematy ze Starego i Nowego Testamentu. Przeplatał więc pierwiastki chrześcijańskie i antyczne. Łączył tradycję pogańską z chrześcijańską, dokonywał prefiguracji, malując postacie testamentowe, zestawiał je z motywami arkadyjskimi, bożkami pasterzy czy lasów. Takie nowatorskie, oderwane od tradycji zestawienia i zabiegi często spotykały się z krytyką rywali.

Religijne malarstwo Poussina pozostaje w pełnej zgodzie z duchowością jego czasów – dla której ważnymi tematami były tajemnica Wcielenia, pobożność Świętej Rodziny i działanie Opatrzności w życiu człowieka. O jej działaniu opowiadały sceny

biblijne – z Rebeką, Mojżeszem, św. Józefem czy w zesłanie manny na pustyni. Do tej tematyki Poussin stale powracał. (Monika Klimowska)

Źródło: <https://www.dzieje.pl/wystawy/wystawa-poussin-i-bog-w-luwrze> (dostęp z dnia 31.03.2018)

1

Scena ukazuje cud wskrzeszenia zmarłej dziewczyny przez św. Franciszka Ksawerego, współpracownika św. Ignacego Loyoli. Ukazany jest w kapłańskim stroju, z aureolą wokół głowy.

2

Na pierwszym planie klęczy współbrat zakonny Ksawerego – jezuita Juan Fernández.

3

Na twarzach zebranych rysują się emocje: zaskoczenie, płacz, radość. Wszystkim towarzyszy silna gestykulacja.

4

Chrystus przypomina rzymskiego boga Jowisza.

Nicolas Poussin, „Cud Franciszka Ksawerego”, 1642, Luwr, Paryż, Francja, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nicolas_Poussin_-_The_Miracle_of_Saint_Francis_Xavier_-_WGA01621.jpg), domena publiczna

Polecenie 3

Porównaj obraz Poussina *Cud Franciszka Ksawerego* z poniższym dziełem Rafaela Santi. Wskaż kilka cech formalnych, świadczących o podobieństwie obrazów. Zapisz spostrzeżenia i wyciągnij wnioski z porównania.

Nicolas Poussin, „Cud Franciszka Ksawerego”, 1642, Luwr, Paryż, Francja, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nicolas_Poussin_-_St_Francis_Xavier_-_WGA01499.jpg), domena publiczna

Rafael Santi, „Przemienienie Pańskie, 1516-1520, Muzeum Watykańskie, Watykan, Włochy, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Raphael_-_The_Transfiguration_-_WGA01499.jpg), CC BY-SA 4.0

Mitologia i literatura klasyczna w dziełach Poussina

Klasyczna, grecka i rzymska mitologia, historia i literatura były dobrze znane Poussinowi, stanowiły temat wielu jego obrazów, szczególnie we wczesnej twórczości z okresu rzymskiego. Często zarzucano mu intelektualny przesyt i zbyt racjonalizm. Właściwe odczytanie dzieł wymagało sięgnięcia do źródeł literackich tematu. Takim obrazem jest *Porwanie Sabineek*, obraz opowiadający o tym, jak król Rzymu, Romulus, aby pozyskać żony dla swoich żołnierzy, zaprosił członków sąsiadujących Sabinów na uroczystość, aby podstępnie porwać wszystkie wszystkie kobiety.

“ Legenda o porwaniu Sabineek

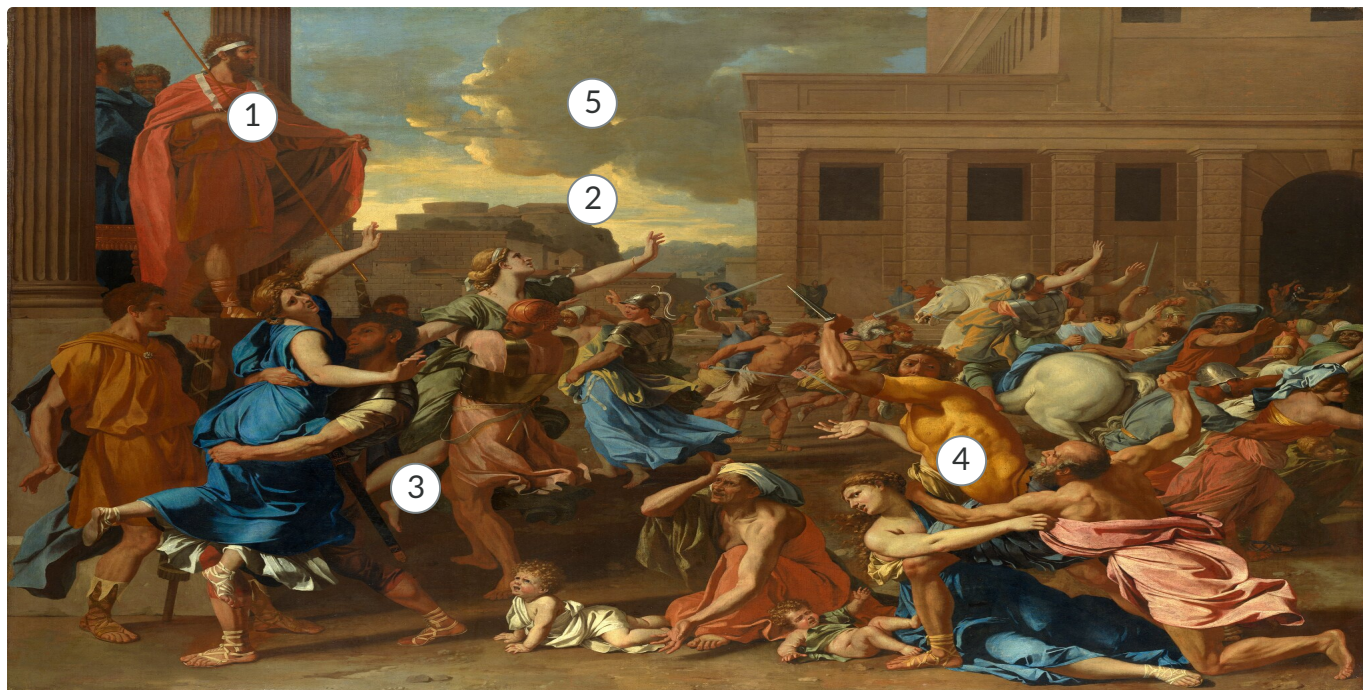
Kiedy Romulus stworzył gaj asylum, i ogłosił że ktokolwiek do niego wejdzie, choćby popełnił największą zbrodnię, będzie czuł się

bezpieczny i zostanie obywatelem miasta. Zewsząd zaczęli przybywać złoczyńcy, łotry i złodzieje. Za ich pomocą Romulus obwarował miasto. Nagle wszyscy zauważyli, że w tym pięknym państwie brak jest kobiet. Romulus więc wybrał co przystojniejszych mężczyzn ubrał się w strojne szaty i wyprawił się do okolicznych plemion. Ale nikt nie chciał ich przyjąć, wszędzie zamykano przed nimi bramy mówiąc: „niech wasz król ustanowi asylum dla kobiet. Są takie, co tam pójdą, godne żony godnych mężów”.

Romulus postanowił poczekać aż inne plemiona zapomną o pochodzeniu jego kompanów. I tak po kilku latach rozesłał zaproszenia na wielką ucztę połączoną z polowaniami i festynami. Zewsząd przybyli mężczyźni i kobiety. Niczego nie brakowało a wino lało się strumieniami. Nagle Romulus dał znak i każdy z jego ludzi porwał tę kobietę, przy której stał.

Poszkodowani mężowie, ojcowie i bracia zebrali się razem i ruszyli zbrojnie na Rzym. Prym wiedli Sabinowie, którzy najwięcej ucierpieli, ponieważ Rzymianie porwali najwięcej Sabineek. Na czele wojsk stał Tytus Tacjusz (Titus Tatius). Kiedy jego wojska były już na przedmieściach kobiety, które zdążyły już przywiązać się do rabusiów, rzuciły się pomiędzy walczące szeregi. Płaczem i prośbami namówiły ojców, mężów i braci do rozejmu. Od tamtej pory Sabinowie i Rzymianie złączyli się w jedno państwo. Romulus władał zgodnie z Tytusem Tacjuszem.

Źródło: <https://www.imperiumromanum.edu.pl/kultura/legendy-rzymskie/legenda-o-porwaniu-sabinek/> (dostęp z dnia 31.03.2018)

1

Romulus w towarzystwie sług obserwuje realizację swojego planu, jego spokój kontrastuje z przerażającą sceną porwania.

2

W tle Wzgórze Kapitołińskie – centrum władzy rzymskiej w okresie późniejszym niż wydarzenie, co wraz z całą scenerią świadczy o inwencji malarza.

3

Niedaleko kobiety próbującej wyrwać się ramion żołnierza znajduje się wpatrujące się w nią dziecko. Według Lowiusza jedyną zamężną była Hersilia, późniejsza żona Romulusa.

4

Podczas gdy ojciec próbuje uwolnić córkę z rąk muskularnego porywacza, Rzymianin ze sztyletem w dłoni chce zadać cios.

5

Mroczną atmosferę płótna podkreślają ciemne chmury. Mimo to, zza nich wyłania się światło, co ma odniesienie do zapisów rzymskich kronikarzy o szczęśliwym finale i chwilowym cierpieniu.

Polecenie 4

Porównaj temat porwania Sabine w obrazie Nicolasa Poussina i znajdującego się poniżej dzieła barokowego malarza Petera Paula Rubensa. Zwróć uwagę na sposób przedstawienia i zastosowane środki formalne.

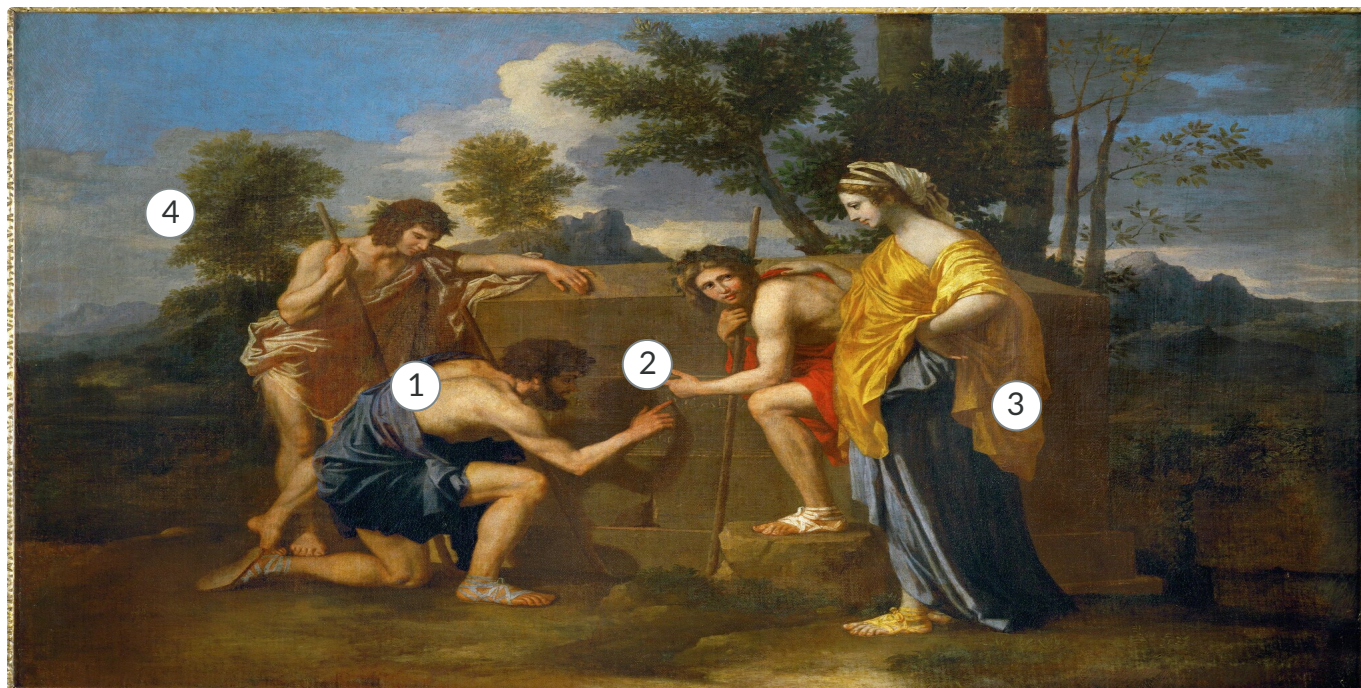
Nicolas Poussin, „Porwanie Sabine”, 1633-1634, Metropolitan Muzeum Sztuki, Nowy Jork, Stany Zjednoczone, [wikimedia.org](https://www.wikimedia.org/), domena publiczna

Peter Paul Rubens, „Porwanie Sabine”, 1635-1637, Galeria Narodowa, Londyn, Anglia, [nationalgallery.org](https://www.nationalgallery.org/), CC BY 3.0

Alegoria i klasyczne inspiracje

W obrazach Poussin często przedstawiał postacie i tematy alegoryczne, osadzone zazwyczaj w antycznym Rzymie. Tęsknota artysty za harmonią świata minionego skłaniała do refleksji nad przemijaniem i stała się tematem obrazów związanych z alegorią śmierci. W jednym z najsłynniejszych dzieł *Et in Arkadia Ego* malarz przedstawia scenę [arkadyjskich](#) pasterzy, którzy zatrzymali się przy starożytnym grobowcu. Nastrój dzieła nawiązuje do [sielek](#) antycznych.

1

Mężczyźni ubrani są w klasyczny ubiór pasterski i trzymają kije. Na głowach założone mają wieńce laurowe (nawiązanie do poezji pastoralnej, w której pasterze wybierali najlepszego pieśniarza lub poety).

2

Napis na grobowcu brzmi: *I ja żyłem w Arkadii* albo *Ja (śmierć) jestem nawet w Arkadii*. Sporne są kwestie interpretacyjne – zdanie może odnosić się do nietrwałości dóbr doczesnych lub do osoby spoczywającej w grobie (ego), wtedy obraz byłby pośmiertną refleksją nad szczęśliwym życiem.

3

Stojąca kobieta ukazana jest w posągowej postawie, prezentuje ideał klasycznej urody (proporcje ciała, proste czoło, mocny nos), to personifikacja rozumu.

4

Scena przedstawiona jest na tle idyllicznego krajobrazu

Polecenie 5

Porównaj dwa dzieła przedstawiające ten sam temat (Et in Arkadia Ego), Zwróć uwagę na sposób ujęcia tematu i zastosowane środki formalne.

Giovanni Francesco Barbieri (Guercino), „Et in Arkadia Ego”, ok. 1618-1622, Galleria Nazionale d'Arte Antica, Rzym, Włochy, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Guercino_-_Et_in_Arkadia_Ego.jpg), domena publiczna
Źródło: [online-skills](https://online-skills.com).

Nicolas Poussin, „Et in Arkadia Ego”, 1638-1640, Luwr, Paryż, Francja, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nicolas_Poussin_-_Et_in_Arkadia_Ego.jpg), domena publiczna
Źródło: [online skills](https://online-skills.com).

Rola pejzażu w twórczości Poussina

Twórczość Poussina odegrała ważną rolę w rozwoju malarstwa pejzażowego. W jego wczesnych dziełach dominującą rolę pełniły postacie, a krajobraz stanowił jedynie tło. W późniejszej twórczości zaczął jednak dominować nad przedstawieniami figuralnymi. Coraz większą uwagę przywiązywał do detali, starannie odzwierciedlał wszystkie elementy natury, nadając im znaczenia symboliczne. W obrazach łączył je z architekturą, mającą swój rodowód w antyku – zestawiał smukłe pnie drzew z klasycznymi kolumnami, górskie pejzaże ze starożytnymi budowlami i ruinami lub wprowadzał detale architektoniczne, które pełniły funkcje dekoracyjne. Mimo że nie rezygnował z postaci, nadrzędną rolę przypisywał pejzażowi.

Mistrzostwo w oddaniu pejzażu ukazuje *Pejzaż z pogrzebem Fokiona*. Obraz przedstawia niesionego na marach na miejsce pogrzebu tytułowego bohatera. Ateński generał został zgładzony przez zwolenników demokracji za to, że opowiadał się za pokojem, podczas gdy

większość pragnęła wojny z Macedonią. Dzieło ma charakter moralizatorski – zwraca uwagę na triumf zawiści i okrucieństwa nad sprawiedliwością i dobrem.

1

Na pierwszym planie ciało Fokiona niosą na marach dwaj niewolnicy.

2

Na drugim planie tętni życie, ludzie zajmują się swoimi sprawami.

3

W tle rozciąga się architektura miejska ze świątynią i kopułą Kapitolu – symbolem ateńskiego ładu ustrojowego.

4

Krajobraz jest idealnie zakomponowany – niemal z matematyczną równowagą.

Nicolas Poussin, „Pejzaż z pogrzebem Fokiona”, 1648, Muzeum Narodowe, Cardiff, Anglia, pinimg.com, CC BY 3.0

Polecenie 6

Porównaj dwa pejzaże reprezentujące różne środowiska artystyczne i style: obraz Poussina *Pejzaż z pogrzebem Fokiona* i *Pejzaż z upadkiem Ikara* Pietera Bruegela. Zwróć uwagę na temat i jego realizację oraz zastosowane środki formalne.

Nicolas Poussin, „Pejzaż z pogrzebem Fokiona”, 1648, Muzeum Narodowe, Cardiff, Anglia, pinimg.com, CC BY 3.0

Pieter Bruegel (starszy), „Pejzaż z upadkiem Ikara”, ok. 1560, Królewskie Muzea Sztuk Pięknych, Bruksela, Belgia, wikimedia.org, domena publiczna
Źródło: online-skills.

Ćwiczenie 1

Do poniższych dzieł dopisz tytuły.

Ćwiczenie 2

Do dzieł dobierz właściwe muzea, w których się znajdują.

Et in Arkadia Ego

National Gallery, Londyn

Triumf Pana (Orszak bachiczny przed hermą Pana)

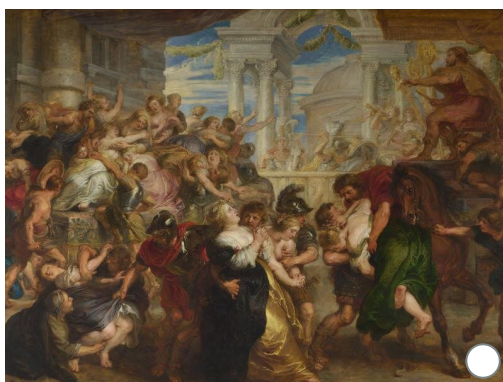
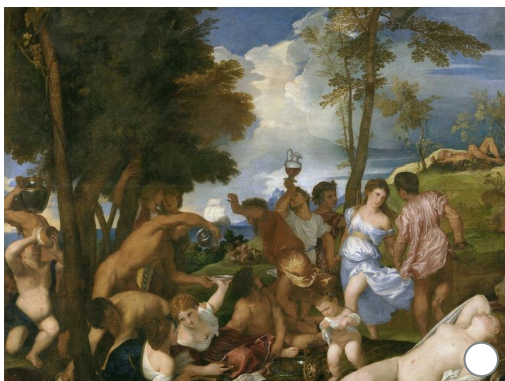
Metropolitan Museum of Art, Nowy Jork

Porwanie Sabineek

Luwr, Paryż

Ćwiczenie 3

Wskaż, który z poniższych obrazów posłużył jako inspiracja do dzieła Nicolasa Poussina, Triumf Pana (Orszak bachiczny przed hermą Pana).

Ćwiczenie 4

Określ dominującą tematykę poniższych obrazów. Wybierz właściwe spośród podanych i wpisz w puste pola: pejzaż, mitologia, Stary Testament, Nowy Testament, scena rodzajowa, żywoty świętych.

Ćwiczenie

Rozpoznaj postacie przedstawione we fragmentach obrazów.

Franciszek Ksawery

Chrystus

Romulus

Pan

Ćwiczenie 6

Wskaż zdania prawdziwe.

☐ Inspiracją dla Poussina były dzieła Rafaela Santi.

☐ Poussin naśladował styl Caravaggia.

☐ Poussin malował także dla kardynała Richelieu.

☐ Mecenasem Poussina był Ludwik XIII.

Ćwiczenie 7

Zaznacz właściwe odpowiedzi.

W twórczości Poussina widoczne są inspiracje:

☐ architekturą antyczną

☐ twórczością Guido Reniego

☐ akademizmem Annibale Carracciego

☐ literaturą antyczną

Słownik pojęć

Akademia

(gr. Akadēmeia) nazwa pochodząca od starożytnej akademii w Atenach; współcześnie używana przede wszystkim na oznaczenie: 1. stowarzyszenia uczonych, literatów i artystów, mających status oficjalnych korporacji zrzeszających wybitnych przedstawicieli tych grup w kraju, regionie lub w danej dziedzinie w celu popierania rozwoju i rozwijania nauki, literatury lub sztuki, 2. instytucji nauczających o charakterze wyższej uczelni, zwłaszcza specjalistycznych szkół wyższych (np. akademie: sztuk pięknych, ekonomiczne, medyczne, wojskowe, sportowe), mających samorząd i prawo nadawania stopni naukowych.

Arkadia

kraina historyczna w Grecji, w środkowej części Peloponezu, z dostępem do Zatoki Argolidzkiej (Morze Kretańskie); (...) Dzięki malowniczym krajobrazom i pięknu przyrody była opiewana przez poetów antycznych jako sielankowy kraj „arkadyjskich pasterzy”, stąd też tzw. pejzaż arkadyjski w sztuce XVII i XVIII w.

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Arkadia;3871097.html>

Klasyczny

1. związany z kulturą starożytnych Greków lub Rzymian, z jej badaniem i wiedzą o niej, 2. wyróżniający się harmonią i proporcją (tak jak starożytne dzieła sztuki), 3. doskonały, służący za wzór, 4. tradycyjny, uznawany za doskonały w poprzednim okresie.

Sielanka

niczym niezmałcone, pogodne, spokojne i beztroskie życie; utwór poetycki przedstawiający w sposób wyidealizowany uroki życia wiejskiego

źródło: <https://sjp.pwn.pl/sjp/sielanka;2520472.html>

Galeria dzieł sztuki

Rafael Santi, „Szkoła Ateńska”, 1509-1511, Stanze Watykańskie, Watykan, Włochy, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Raphael_-_The_School_of_Athens_-_Vatican Museums, Rome), domena publiczna

Nicolas Poussin, „Triumf Pana” („Orszak bachiczny przed hermą Pana”), 1633, Galeria Narodowa, Londyn, Anglia, wga.hu, CC BY 3.0

Tycjan, „Bachanalie” 1520-1523, Prado, Madryt, Hiszpania, wikimedia.org, domena publiczna

Nicolas Poussin, „Cud Franciszka Ksawerego”, 1642, Luwr, Paryż, Francja, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nicolas_Poussin_-_The_Miracle_of_Saint_Francis_Xavier_-_WGA01618.jpg), domena publiczna

Rafael Santi, „Przemienienie Pańskie, 1516-1520, Muzeum Watykańskie, Watykan, Włochy, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Raphael_-_The_Transfiguration_-_WGA01599.jpg), CC BY-SA 4.0

Nicolas Poussin, „Porwanie Sabineek”, 1633-1634, Metropolitan Muzeum Sztuki, Nowy Jork, Stany Zjednoczone, [wikimedia.org](https://www.wikimedia.org), domena publiczna

Peter Paul Rubens, „Porwanie Sabineek”, 1635-1637, Galeria Narodowa, Londyn, Anglia, [nationalgallery.org](https://www.nationalgallery.org), CC BY 3.0

Źródło: online skills.

Źródło: online-skills.

Nicolas Poussin, „Pejzaż z pogrzebem Fokiona”, 1648, Muzeum Narodowe, Cardiff, Anglia, pinimg.com, CC BY 3.0

Źródło: online-skills.

Bibliografia

A. Bochnak, *Historia sztuki nowożytnej*, s. 74, PWN, Warszawa 1981.

H. Honour, J. Fleming, *Historia sztuki świata*, Arkady, Warszawa 2006.

Muzea świata, *Luwr*, Świat Książki, Warszawa 2005.

Muzea świata, *National Gallery*, Świat Książki, Warszawa 2005.

P. de Rynck, *Jak czytać malarstwo*, Universitas, Kraków 2005.

W. Beckett, *Historia malarstwa. Wędrówki po historii sztuki Zachodu*, Arkady, Warszawa 1997.

W. Tomkiewicz, *Piękno wielorakie – sztuka baroku*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1971.

<https://encyklopedia.pwn.pl>

<https://sjp.pl>